

PORTFÓLIÓ

Készítette: Pintér Beáta

Neptun kód: VPP8X9

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Neveléstudományi Intézet

**Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs
pedagógusa szakirányú továbbképzés**

ÉRTünk - egymásÉRT

Belső konzulens:	Gróf Anita
	egyetemi gyakorlatvezető
Belső konzulens intézete/tanszéke:	Neveléstudományi Intézet

Készítette:	Pintér Beáta
--------------------	--------------

Kaposvár

2024

Tartalomjegyzék

1. A portfólió összeállításának szakmai háttere.....	4
1.1. A szakmai életút rövid bemutatása.....	4
1.2. A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban	6
1.3. Önértékelés: erősségek, fejlesztendő területek	7
1.4. Személyes célok, feladatok a képzés során	12
2. A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények.....	13
2.1. A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása	13
2.1.1. A nevelési, oktatási intézmény hatékonysága tantárgy tanulási eredményei.....	13
2.1.2. Az integráció és szegregáció kérdései tantárgy tanulási eredményei	17
2.1.3. A speciális nevelési feladatok I. tantárgy tanulási eredményei	21
2.1.4. A speciális nevelési feladatok II. tantárgy tanulási eredményei.....	25
3. További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása.....	30
3.1. A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába.....	30
3.2. Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás	31
3.3. További szakmai tervek	32
4. Összegzés	33
5. Felhasznált források.....	36

„A gyereknevelés mindenképpen olyan, mintha védőháló nélkül kellene kötél táncolni. Sajátos nevelési igényű gyereknél csak annyi a különbség, hogy tudod, milyen közel van a föld. Ez a perspektíva segít, hogy mindent sokkal jobban megbecsüljünk.” (Ami Kenny)

1. A portfólió összeállításának szakmai háttere

1.1. A szakmai életút rövid bemutatása¹

A gyógypedagógia iránti elkötelezettségem nagyon mély gyökerekre nyúlik vissza. Az édesapám unokahúga Down-szindrómával látta meg a napvilágot. Az akkori társadalom eltakart arccal próbálta figyelmen kívül hagyni a sérüléssel született embereket. Szerencsére a szűkebb és a tágabb család is, hatalmas szeretettel és odaadással fogadta. Életreszóló barátság és szövetség alakult ki köztünk. Nem volt kérdés a továbbtanulásom iránya, miután elvégeztem a Munkácsy Mihály Gimnázium rajz fakultációs osztályát. Felvételt nyertem az akkori Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola általános iskolai tanító technika műveltség területére, illetve ezzel együtt a fővárosi Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola kaposvári kihelyezett karára, gyógypedagógusi, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakra. A kapu kinyílt, beléptem rajta. A két szakon nem volt ugyan egyszerű a tudáselsajátítás, mivel dupla annyi óra, vizsga és gyakorlat jellemezte, mégis hatalmas előny volt az alap tanítói szakon a gyógypedagógiai ismeretek, a sokoldalú szemléletmód alkalmazása.

A diplomák megszerzése után sikerült gyakorlati helyemre, jelenlegi munkahelyemre felvételt nyernem, 2001 augusztusában. Másfél évnyi napközis munka után, melyet tanulásban akadályozott tanulók osztályában töltöttem, osztályfőnöki minősítésbe kerültem át, 3. évfolyamos roma csoportba. Folyamatos képzéseken, tanfolyamokon, konferenciákon vettem részt, hogy minél szélesebb körű tudásra tegyek szert. Hospitálásokkal tudatosan törekedtem arra, hogy napra kész szakmai ismeretekkel gyarapodjak.

Három évig foglalkoztam egy súlyosan halmozottan sérült fiúgyermekkel, egyéni tanrend keretében, heti két alkalommal. Az ő fejlesztése, oktatása során vált pedagógiai eszköztáram szénessé, széles spektrumúvá a rengeteg szemléltető eszköz készítése által.

¹ Pintér Beáta: Pedagógus II. Portfólió

2006-2010-ig, közel 5 évet töltöttem otthon két leánygyermekem nevelésével. Iskolánk és a gyógypedagógiai oktatás-nevelés rendszere, szemlélete óriási átalakuláson ment át ezen időszak alatt. Intézményünk módszertani központtá vált. Fontosnak tartottam, hogy az évek alatt adódó hiányosságaimat minél gyorsabban pótoljam, ezért az önképzés mellett a 2010-es tanév kezdetével számos továbbképzésen vettem részt, fókuszálva a korszerű szemlélet és ismeretek elsajátítására. Nagy változást jelentett még számomra, hogy egy évig autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek csoportjába helyeztek. A szakirodalmakban való kutakodás közelebb vitt ugyan ehhez a közeghez, a tanulók fejlesztéséhez, adottságaik megismeréséhez és kiaknázásához, mégis távolinak éreztem a gyógypedagógiának ezt a szeletét.

A 2011-2012-es tanévet már értelmileg akadályozott tanulókkal kezdtem, foglalkoztató csoportban. Azóta is ezen a területen gyakorlom hivatásomat. Elvégeztem az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai karán az értelmileg akadályozottak pedagógiája szakot, melyen 2016 nyarán diplomáztam. Fő célom volt, hogy az értelmileg akadályozott tanulóinknak minél hatékonyabb ismeretsajátítási módszereket tanítsak, támogatott tanulási technikákkal bővítsen ismereteiket, és elősegítsem a társadalomba való leghasznosabb beilleszkedésüket.

Több éven át kisebb-nagyobb megszakításokkal utazó gyógypedagógusként is dolgoztam, városi illetve a taszári és a kaposmérői többségi iskolákban. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók fejlesztésében segítettem, heti több napon láttam el feladatokat. Nagy tapasztalatszerzési területet kaptam, hiszen a különleges bánásmódot igénylő tanulók fejlesztése -akik jelentősen alul teljesítenek, vagy társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, személyiségfejlődésük nehezített, vagy egyéb sajátosságokat mutat- számos módszertani kihívással állított szembe. A tartalmi szabályozók alapján, azokat figyelembe véve részt vettem az intézmény értelmileg akadályozott tanulóira vonatkozó tanmenetek kidolgozásában; számolás-mérés, környezetismeret, ábrázolás-alakítás és digitális kultúra, osztályfőnöki tantárgyak esetében. Tanítási módszereimet, stratégiámat mindig a tanulók egyéni igényeihez, képességeihez, sérülésspecifikusan készítem elő, nagy hangsúlyt fektetve a szemléltetésre, a kis lépések elvét alkalmazva.

Oktató-nevelő munkámat kiegészítem a társadalmi szerepvállalás területén játékonysági illetve érzékenyítő programok, futóversenyek szervezésével. Életem szerves részét képezi a sport, 10 éve a futás mellett döntöttem. Egy olyan egyesület tagja lettem, amely hűen tükrözi azt a mentalitást és sport iránti elkötelezettséget, mellyel teljesen azonosulni tudtam és tudok a mai napig is. A futás szeretetét igyekszem átadni tanulóinknak, munkatársainknak.

Meggyőződésem, hogy a futás egy mindenki számára hozzáférhető, egészséges kikapcsolódási, feltöltődési forma, amelynek komoly sportértéke van és hozzájárul a hosszútávon fenntartható egészséges életmódhoz. Nem kellene hozzá jól felszerelt edzőtermek, hiszen a legszebb futópálya a minket körülvevő természetes környezet.

1.2. A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban

A világ folyamatos változása mindenkire hatással van. A pedagógus szerepek alakulásával, a pedagógus feladatával, szerepeivel és az elvárt viselkedésmintákkal, kompetenciákkal kapcsolatos társadalmi elvárások is változnak. Ezekhez szeretnék átfogó ismeretanyagot elsajátítani, mely segít kompetenciáim alakulásában, a további tudásszerzésben, a szakmai fejlődésben. A kapott szaktudományi tudás felhasználásával még hatékonyabban tudjam elérni a tanulók készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

Fontos számomra a szakmai fejlődésem, az önművelés, az eltelt években részt vettem belső és külső továbbképzéseken, online és offline előadásokon, konferenciákon. Intézményünk szellemiségével teljes mértékben tudok azonosulni, miszerint tudásunk folyamatos bővítése, az innovációk nyomon követése szakmaiságunk egyik fontos pillére. Mégis úgy éreztem, hogy itt az ideje egy újabb, koncentrált megújulásnak, amelyet véleményem szerint hatékonyan tud alapozni jelen képzésben való részvételem.

Az eligazodást segítő szakirodalom hatékony megismerését, a felhalmozott személyes tapasztalatokat és a tudományos eredményeket szeretném beintegrálni tudástáramba. Gyakorlatias, korszerű tudásanyagot várok, mely további önfejlődésre inspirál. Konstruktív információátadás az oktatás-nevelés tartalmi szabályozóiról, az azokban megfogalmazott követelményekről, valamint azok innovatív alkalmazási lehetőségeiről. Távolabbi célom a mesterpedagógusi szint elérése, ehhez is alapfeltétel a szakvizsga megléte.

1.3. Önértékelés: erősségek, fejlesztendő területek

Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Törekszem arra, hogy a szaktudományi, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásomat minél hatékonyabban alkalmazzam, a képességeimet a tudásom legjavával integrálva a munkám során. Folyamatosan alakítom a tanítási stratégiákat a tanulók tanulási céljaival összhangban és a tervezés során együttműködök az osztályt tanító egyéb szakemberekkel (konduktor, logopédus). A differenciálást az adaptív oktatás érdekében mindennapi pedagógiai eszközként alkalmazom az oktatás egész folyamatában, mert a tanulók képességszintje széles skálán mozog. Aktívan részt veszek a munkaközösségem szakmai munkájában: a tartalmi szabályozók alapján részt vettem az intézmény értelmileg akadályozott tanulóira vonatkozó tanmenetek kidolgozásában; számolás-mérés, környezetismeret, ábrázolás-alakítás és digitális kultúra, osztályfőnöki tantárgyak esetében. Önállóságomat jellemzi, hogy többször szervezek tanulóinknak intézményi szinten rajzpályázatokat, énekversenyeket. Ezekhez kapcsolódó plakátokat, okleveleket saját magam tervezem egy szerkesztőprogram segítségével, melynek használatában mára alapos gyakorlatot szereztem. A digitális pedagógia eszközeinek alkalmazásában jártasságot szereztem továbbá interaktív tábla programjával feladatok önálló készítésében, valamint online feladatszerkesztők alkalmazásában.

Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

A tanulás szervezése, az egyéni differenciálás, és az értékelési formák változatossága olyan megoldások feltérképezésére ad lehetőséget, melyekkel a gyermekek hátránykompenzációja maximálisan megvalósítható. Változatos feladatokkal, szemléltető eszközök és társasjátékok készítésével a motiváció és a figyelemkoncentráció hatékonyan fenntarthatóságára töreksem. Kollégáimmal, munkaközösségemmel folyamatosan konzultálok az új feladattervezési módszerekről. Egy pedagógiai cél elérését követően kritikus elemzéssel jelölöm ki a következő irányt a tanulók fejlesztéséhez. Ehhez egyéni fejlesztési terveket készítek, melyet negyedévente reflektív módon ellenőrzök.

A tanulás támogatása

Nagyon fontosnak tartom a tanulás szervezésekor, hogy az új ismereteket megfelelő ütemben közvetítsük, követve a tananyag részeinek egymásra épülő logikáját: könnyebbtől és az egyszerűtől a nehezebb és összetettebb anyagrészek felé, ezzel segítve az új helyzetekhez való alkalmazkodást, a változások befogadását. A tevékenységbe ágyazott ismeretfeldolgozás, elsajátítás a mindennapok részévé vált. A társult fogyatékkal küzdő tanulókat, osztályom esetében a súlyos mozgáskorlátozott kislányt a neki legjobban megfelelő segédeszközökkel, berendezési tárgyakkal segítem a szülőkkel összhangban ahhoz, hogy a tanulási folyamatokban a leghatékonyabban tudjon részt venni (tablet, laptop, magasított-dönthető speciális asztal, ültető modul, kéz és lábmerevítők), támogatva képességeinek maximumára való törekvést.

A digitális eszközök használata nagymértékben segíti a hatékony tanítás-tanulási folyamatot. Az interaktív táblát napi szinten használjuk, saját készítésű anyagokkal bővítem eszköztáramat. Minden tanuló esetében a sérülésspecifikuma határozza meg a tanulás módszerét, a tanulásszervezés irányát. Minden tanóra a tanulók egyéni képességeihez igazított differenciálás jegyében zajlik. A tanulók feladatainak tervezésében az előzetes tudásukra, tapasztalataikra alapozok.

A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

Hangsúlyos feladatom a tanulók komplex személyiségfejlesztése, melyhez három hónapos ciklusokban dolgozom ki egyénre szabott fejlesztési tervüket. Minden ciklus végén értékelés, reflexió által jelölöm ki kollégáim bevonásával a következő lépéseket, útirányt. Amennyiben szükséges, más segédeszközöket, munkaformákat vagy értékelési módokat építünk be a közös munkába. Integrációs törekvéseimet az érzékenyítő programokon valósítom meg. Céлом annak elősegítése, hogy tanulóim és családjuk minél hatékonyabban tudjon/tudjanak társadalomba beilleszkedni.

A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

Bár jellemzően minden évben változik a csoportösszetétel, minden esetben az elfogadó és szeretetteljes légkör kialakítására törekszem. Alapvető nevelési módszeremet a következetesség, az értő figyelem, a türelem és a szeretetteljes szigorúság jellemzi. A szülők bevonása kulcsfontosságú. Napi kapcsolattartással, állandó kommunikációval gyorsan megoldjuk a felmerülő kérdéseket, problémákat. Jellemzően telefonon, messengeren és emailben kommunikálunk, mely egyfajta nyugalmat, biztos pontot jelent a szülők számára, erősítve azt az érzést, hogy nincsenek egyedül. Vallom, hogy a pedagógusnak kicsit pszichológusnak is kell lennie. Az értő figyelem a szülők irányában is elengedhetetlen. Pályám során visszatérő probléma az a jelenség, hogy a szülők a 8. évfolyam közepén döbbennek rá, milyen kevés esélye, lehetősége van értelmileg akadályozott gyermekük társadalomba, a munka világába való beilleszkedésének. Korlátozott, alacsonyabb szintű képességeik miatt csak bizonyos részfolyamatok, egyszerűbb munkák elvégzésére képesek. A munkavállalói szférába sokszor lehetetlen bekerülniük, vagy nem megbecsült feladatra veszik fel a szakiskolát végzett tanulóinkat. A világ bezárul, a szülőkre még nehezebb feladat hárul, mely mentálisan is komoly terhet jelent. Hosszú távú terveimben ehhez a problémához is keresem a kulcsot.

Az esélyteremtés jegyében rengeteg érzékenyítő programon, sportnapon veszek részt tanulóimmal. Célközönségem nem csak a tanulásban akadályozott tanulók, hanem az értelmileg akadályozott gyermekeink köréből is válogattam, kizáró ok csak a súlyos szervi elváltozás lehet. A már felnőtt korú volt diákjaink közül is bevontam egy volt paraúszónkat, akivel a mai napig egy futóközösségben, egyesületben gyűjtjük a kilométereket.

A sporttevékenységre való ösztönzés többcélú, mindennapokba való beépítése számos területen valósul meg. Elsődleges feladatom az egészséges életmódra nevelés és a mozgás iránti igény kialakítása. Az egyszerű mozgásformával elősegíthető a valóságos, reális mozgásos éntudat kialakulása. Az egyéni képességekhez mérten a sporttevékenység fejleszti a motorikus képességeket és az általános fizikai erőnlétet. Fontos szerepet tölt be a mindennapi tevékenységek ellátásához szükséges képességek erősítésében, biztosítja a mozgásszervrendszer sajátos, optimális működését.

Korrigálja a károsodott mozgási és tartási funkciókat, ezzel együtt megakadályozhatja az állapotromlást. Szintén fontos színtere a társadalmi hátrányok leküzdésének, a társadalomba való beilleszkedésnek. Ezek alapján több nyilvános, mindenki számára elérhető futóversenyre neveztem intézményünk tanulóival.

Az értelmileg akadályozott vagy halmozottan sérült emberek számára állapotukból kifolyólag kevés lehetőség biztosítja a mozgásuk, sporttevékenységük kiteljesedésének megélését, társadalmi szintű elismerését. Fontos minél több olyan lehetőséget biztosítani számukra, melyeken bebizonyíthatják, hogy munkájuk, szorgalmuk és kitartásuk révén ők is nagyszerű teljesítményekre képesek.

A Magyar Speciális Olimpiai Szövetség regionális mozgásélmény sportnapokkal biztosít versenylehetőséget súlyos, halmozottan sérült, mozgásukban korlátozott, fiatalok, felnőttek számára. Több alkalommal segíthettem a felkészülésüket és kísérhettem őket versenyekre.

Ezek a sportesemények a legkülönlegesebbek számomra, mert az esélyteremtés, a nyitottság, a társadalmi befogadóképesség, az egyéni bánásmód érvényesülése, a személyiség legpozitívabb fejlesztése kerül a középpontba.

A mozgás, a sport, a futás új távlatokat nyithat a sérült személyek életében, hogy a felmerülő nehézségek igenis leküzdhetők. Segíthet az új szociális kapcsolatok kiépítésében, az önbizalom visszanyerésében, és a teljesebb személyiség, egy jobb életminőség kialakításában. Elkötelezett vagyok abban, hogy a jövőben is a mozgás általi nevelés és esélybiztosítás szolgálata egész pályafutásom során végig vezet.

Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

Tanulóim hatékony fejlődését elősegítve minden órán jelen van a folyamatos motiváció, dicséret, segítségadás, kiemelten a fejlesztő értékelés alkalmazásával. A megerősítés nevelésünk alapját képezi, ezért is tartom fontosnak gyakori és hiteles alkalmazását. Tárgyi, érdemjegybeli jutalmazásokkal, valamint játéklehetőségekkel segítem a pozitív önértékelésük fejlődését.

A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

A fenntarthatóságra nevelés intézményi szintről indulva a mindennapjaink részét képezi: ökoiskolaként számos gyakorlati tevékenységgel támogatjuk a környezettudatos nevelést. Tanórán és tanórán kívüli tevékenységek során folyamatosan tudatosítom a személyes felelősségvállalás fontosságát, megerősítve a tanulóknak azt, hogy saját viselkedésük mennyire fontos a környezet megóvásában. Iskolai programokkal rendszeresen gyakorolják ezen attitűdök rögzülését: osztályterem, folyosók, mellékhelyiségek és az udvar rendjének, tisztaságának fenntartásával. A szelektív hulladékgyűjtést a külön erre a célra kihelyezett tároló eszközök használatával gyakoroltatom.

Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Szakmai munkaközösségemben figyelek az újító törekvésekre, pozitívan fordulok az új módszerek ajánlása felé. Szakmai műhelymunka során tervezzük meg a problémamegoldó stratégiákat. Szeretek csapatban dolgozni, mert a több oldalú rálátás biztosítja a legmegfelelőbb megoldásokat, ötleteket.

Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Úgy gondolom, hogy a személyes, családi érintettség erős alapokat adott arra, hogy elkötelezett gyógypedagógussá váljak, felépítsem (ma is épülő) váramat, mely olyan értékes téglákból van összerakva, mint a segítőkészség, értő figyelem, motiváltság, tudásvágy, önreflexió, tervezőképeség, támogatás, komplexitás, következetesség, értékelés, elemzés, felelősségvállalás, szeretet.

Az intézményen belül felmerülő problémák, kérdések megoldásában aktív megfigyelőként vagyok jelen, a párbeszéd indításában még nem vagyok kezdeményező. A kollégák által ajánlott szakirodalmakat képes vagyok használni, a kiégést megelőző technikákat, a problémakezelési stratégiákat alkalmazni. Lelki egészségem megtartását a testi egészségem megőrzésével igyekszem támogatni a lehető leghatékonyabb szinten tartani.

1.4. Személyes célok, feladatok a képzés során

Szeretnék további hatékony és változatos tanítási-tanulási stratégiákat, módszereket elsajátítani, a tanulók minél hatékonyabb oktatása-nevelése érdekében. Informatikai, digitális kompetenciám területén gyarapítani a tudásomat, nagyobb rálátást szerezni a technikai fejlődés legújabb vívmányaira. Szakirodalmi forrásokat, ismereteim bővítését a képzés által a lehető legjobban adaptálni. Fontos számomra a folyamatos szakmai tapasztalatcsere a többségi általános iskolák pedagógusaival, kollégákkal és más gyógypedagógiai intézményekkel. Szeretném a legalaposabb ismeretelsajátítást alátámasztó és segítő ismeretanyagok megismerését. Segítséget várok abban, hogy el tudjak igazodni a törvényi háttért leíró dokumentumokban. Fontos célkitűzés számomra, hogy minél hatékonyabbá váljon a reflektív gondolkodási képességem szakmai fejlődésemmel párhuzamosan.

2. A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények

2.1. A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása

2.1.1. A nevelési, oktatási intézmény hatékonysága tantárgy tanulási eredményei

A nevelési, oktatási intézmény hatékonysága kurzust dr. Kontra József egyetemi docens oktatta. A Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény rendszerszemléletű elemzése/értékelése alapján összegeztem a kurzus során elsajátított ismereteket.

Kivonat a dolgozathból

Munkahelyemen, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben 1948 óta folyik a város és a városkörnyéki települések sajátos nevelési igényű, értelmi fogyatékos és társuló fogyatékossgal élő gyermekek, tanulók pedagógiai, gyógypedagógiai ellátása. Olyan közoktatási intézmény, amely a gyógypedagógiai ellátásra szoruló tanulók nevelését-oktatását végzi, illetve utazó tanári ellátás keretében nyújtja azokat a többlétszolgáltatásokat, amelyek a sikeres rehabilitációt, rehabilitációt szolgálják. Az intézmény célja, hogy az SNI gyermekek számára biztosítson komplex gyógypedagógiai szolgáltatást annak érdekében, hogy egyéni életük, társadalmi beilleszkedésük minél sikeresebb legyen. Ennek alapfeltétele az egyéni fejlődési, haladási tempó biztosítása, a 21. századi képességek fejlesztése, valamint a speciális tananyag, módszertan alkalmazása. Az intézmény hat önálló szervezeti egységre tagolódik, melyek összehangolt együttműködése biztosítja a fogyatékossgából eredő hátrányok megelőzését, csökkentését, kompenzálását, a képességek kibontakoztatását, társadalmi beilleszkedésük sérülés-specifikus szempontú támogatását tanuló és szülősegítő szolgáltatásokkal.

A szocializáció elsődleges színtere a család, a másik az iskolarendszer. Sajátos nevelési igényűel rendelkező tanulóink számára a sérüléseikből adódóan az alkalmazkodás nehezített, akadályba ütközik, így a szociális képességeik (pl.: önbizalom, döntési képesség, önállóság stb.) elsajátítása is hátrányt szenved.

„A szociális képességek nevelésének célja az, hogy elősegítse a felnövekvő gyermek számára a személyközi kapcsolatokból származó élmények feldolgozását, a kapcsolatok kialakítását, a részvételt a szociális aktivitásban, a tájékozódást a különféle szociális struktúrákban, és mindezek segítségével hozzájáruljon a gyermek – életkorának megfelelő – identitásának, önismeretének kialakulásához.” (Mesterházi, 1998, 210.)

Az intézményi szocializáció során sajátítják el a társadalom által elfogadott érték- és normarendszer részeit, az iskolai és csoportos viselkedés alapszabályait, a felnőtt társadalomba való beilleszkedéshez szükséges kompetenciákat. Ezeket az intézmény alapidokumentumai közül a Házirend rögzíti, melyet minden év elején átbeszélünk a tanulókkal. Az sikeres szocializációt a „rejtett tanterv”, ill. a helyi tantervben megfogalmazott célok, alapelvek biztosítják, valamint fontos tanulók közötti kapcsolatok, és a pedagógusok hatása. A viselkedési mintákat állandóan ismételt, strukturált tevékenységekbe ágyazottan sajátíttatjuk el. Folyamatos képi megsegítéssel és a könnyített kommunikáció használatával gyakoroltatjuk be a normákat, szabályokat. A gyermek szociális készségeinek fejlesztése az iskolai pályafutása során állandóan jelen van. Különböző helyzetek megoldásával, szerepjátékokkal, példák bemutatásával, folyamatos visszajelzésekkel és beszélgetésekkel szolgálunk mintául. Rendszeresen foglalkozunk különféle ünnepekkel és jeles napokkal, általában projekt heteket szervezve. A társakkal való interakció, konfliktusok, viták és problémák kezelését szituációs gyakorlatokkal tanítjuk. Különösen fontos figyelmet szentelünk ennek, mivel az értelmi sérülés miatt a fejlődés minden területe késlekedhet az ismeretszerzésben. Intézményen belüli és kívüli rendezvények látogatásával, valódi élethelyzetbe való átültetésével valósulnak meg a viselkedési szabályok begyakoroltatása. Az egyén sikeressége a társadalmi normák és szabályok megfelelő elsajátításától függ. A speciális szükségletekkel élő tanulók esetében a sérüléseik hátrányt jelentenek a társadalmi beilleszkedésben és a szociális képességeik fejlődésében. Fontos a szociális képességek nevelése, melynek célja a gyermek identitásának és önismeretének kialakítása. A tanterv fejlesztési területei közé tartozik az erkölcsi nevelés, az állampolgárságra nevelés, valamint az önismeret és a társas kultúra fejlesztése.

Reflexió

A kurzus rávilágított arra, hogy a változó körülményekre való reagálás hatékonysága, a rugalmas alkalmazkodó képesség fontos a fejlődés szempontjából. *Meggyőződésem, hogy több olyan iskolai és iskolán kívüli helyzetre van szükség, amely jó alkalmat adhat a szociális képességek begyakorlására. Hasznosak a különböző szabadidős tevékenységek, klubok, szakkörök, életmódtáborok.* A dolgozatom összességében hangsúlyozza a szocializáció fontosságát és kihívásait, különösen az értelmi akadályozott tanulók esetében.

A nevelési-oktatási intézmény hatékonyságának növelése érdekében fontos, hogy számos tényezőt figyelembe vegyünk és fejlesszünk. Ezek közé tartozik az oktatási módszerek és eszközök folyamatos fejlesztése, a pedagógusok szakmai felkészültségének és motivációjának növelése, valamint a tanulók egyéni szükségleteinek figyelembevétele és támogatása. Az értelmileg vagy tanulásban akadályozott gyermekek esetében elengedhetetlen a differenciált tanítási módszerek alkalmazása, amelyek lehetővé teszik, hogy minden diák számára megfelelő legyen a tanulási folyamat. Ehhez szükség van a kis csoportos foglalkozásokra, az egyéni mentorálásra és a differenciált feladatokra. Az oktató felhívta a figyelmemet arra, hogy magasabb távlatból, egyfajta „helikopter szemlélettel” vizsgáljam meg azon területeket, melyek mind hozzájárulnak a pozitív előre haladáshoz. Ezek között a pedagógusok folyamatos továbbképzésére és szakmai fejlődésére, az új oktatási módszerek és eszközök tanulmányozására, valamint a pszichológiai és pedagógiai ismeretek frissítésére.

Megerősítést kaptam abban, hogy az intézmény vezetésének kiemelkedő szerepe van az intézmény hatékonyságának növelésében. A hatékony vezetők inspirálják és támogatják a pedagógusokat, megteremtik a pozitív munkakörnyezetet, és aktívan részt vesznek az oktatási folyamat fejlesztésében. Végül, de nem utolsósorban, az intézmény hatékonyságának növelése érdekében fontos figyelembe venni a szülők és a közösség bevonását. A szülők aktív részvétele az oktatási folyamatban és az intézmény életében segíthet az intézmény és a diákok közötti kapcsolatok erősítésében, valamint támogatást nyújthat az intézmény céljainak elérésében.

Az értelmi akadályozottsággal élő tanulóknál a tanulás és a viselkedési minták elsajátítása kihívást jelenthet. Fontos, hogy strukturált és következetes módon tanítsák meg nekik ezeket a készségeket, és gyakoroltassák be a mindennapokban. A modern technológia bevezetése és használata szintén hozzájárulhat többoldalú hatékony fejlődéshez. Az integráció és a szegregáció is megjelenik az iskolában, de véleményem szerint további erőfeszítésekre van szükség az inklúzió megvalósításához.

Úgy vélem, hogy szükség van több olyan iskolai és iskolán kívüli helyzetre, amelyek lehetőséget nyújtanak a szociális képességek gyakorlására. Különféle szabadidős tevékenységek, klubok, szakkörök és életmódtáborok hasznosak ebben a tekintetben. A gyermekkori időszak különösen alkalmas arra, hogy érzékenyítsük a gyermekeket a társadalomban élő sérült emberekkel és felnőttekkel szemben. Fontosnak tartom ezeket támogató programok és kezdeményezések létrehozását, és az inkluzív gondolkodást igyekszem munkámmal elősegíteni.

Az érzékenyítő sportnapok során ép és sérült gyermekek, valamint családjaik együtt élvezhetik a mozgás örömét és szabadságát. Ezek a rendezvények kis ajándékokkal is motiválják a résztvevőket a feladatok teljesítésére. Tapasztalataim alapján ezek az események nagyon pozitív hatással vannak mind az ép, mind a sérült gyerekekre. Az ilyen alkalmak révén közelebb hozhatjuk egymáshoz a különböző közösségeket és megteremthetjük a befogadás légkörét. A kreatív foglalkozások lehetőséget teremtenek a segítségnyújtás és elfogadás gyakorlására, és céljuk, hogy ezek a képességek részévé váljanak a személyiségnek. Az alkotások kiállítása pedig lehetőséget ad arra, hogy a társadalom betekintést nyerjen a speciális igényű gyermekek képességeibe és tehetségébe. A játszódélutánok és klubdélutánok két módon szervezhetők: vagy a szegregált intézményekben fogadják az ép gyermekeket, vagy a többségi iskolákban várják a sérült gyermekeket. Fontos, hogy hangsúlyt fektessünk az olyan családi piknikekre, amelyeken az ép gyerekeket nevelő szülők megismerhetik a sérült gyerekekkel élő családok mindennapi küzdelmeit és sikereit. Ennek azonban még mindig van egyértelmű társadalmi elfogadottsági problémája, és azon kellene dolgoznunk, hogy ezek a családok ne legyenek kiközösítve a társadalomból. A sikeres megvalósításhoz fontos, hogy minél korábban kezdjük el a szociális érzékenyítést, hogy a következő generációk számára természetesebb legyen a fogyatékkal élő emberekkel való együttélés.

A tantárgy elsajátítása során az új ingerek olyan dimenziókat nyitottak meg számomra, melyekről úgy érzem, meghatározóak abban, hogy az inkluzív szemléletformálást minél jobban hasznosítani tudjam mindennapi munkámmal során. Szerencsésnek tartom magam, hogy a hobbim által segíthetek a pozitív változás elősegítésében. Több játékonysági futóverseny szervezésével közelítettük a sérült gyermekeket az épek társadalmához. Tapasztalatom szerint a sport a legjobb eszköze ennek a mozgalomnak. A sporttevékenységre való ösztönzés többcélú, ezen területek mentén kívánom beépíteni a mindennapokba.

Az oktató értékelése: jeles (5)

2.1.2. Az integráció és szegregáció kérdései tantárgy tanulási eredményei

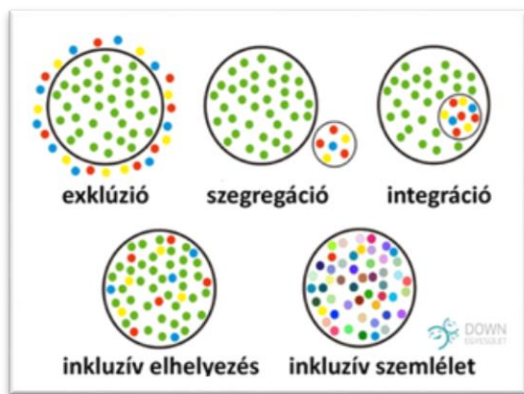

Az integráció és szegregáció kurzust dr. Orsós Anna egyetemi docens oktatta. Az integráció és szegregáció kérdései című dolgozatom alapján összegeztem a kurzus során elsajátított ismereteket.

Kivonat a dolgozathól

A társadalomnak mindig szembesülnie kell kihívásokkal: fejlettsége és összetettsége arányos azzal, hogy hogyan bánt a sérült egyénnel és milyen lehetőségeket biztosít számukra a hatékony beilleszkedésre. A szegregáció fogalmának pontos meghatározását kutatva Bakos Ferenc definíciójával találkoztam, amely szerint a szegregáció elkülönítést, szétválást, elkülönülést jelent. Ez a fogalom a társadalmi életben általában negatív jelentéssel bír, és gyakran diszkriminációval jár. Az oktatásban a szegregáció bármilyen különbség alapján kialakulhat, legyen az vallási, faji, világnézeti stb., és magában foglalhatja az elkülönítést más csoportoktól. A pedagógia ezt a megközelítést alkalmazta a sajátos nevelési igényű tanulók számára, speciális iskolák létrehozásával.

A történelem során a sérült vagy "más" embereket kirekesztették a társadalomból. Az oktatáspolitikai hosszú ideig támogatta a szegregált nevelést, ahol két egymással párhuzamos rendszer működött: a sajátos nevelési igényű gyermekeket kiegészítő iskolák fogadták, míg a többségi iskolák az ép értelmű gyermekeket gyűjtötték össze. Az integrációs törekvések viszonylag újak, és az esélyteremtés, az esélyegyenlőtlenségek csökkentésének eszközeként tekintik őket. Az integráció a fogyatékkal élő és az ép egyének közös élet- és tanulási térben végbemenő együttnevelését, oktatását és képzését jelenti, ezáltal minden résztvevőnek optimális fejlődési lehetőséget biztosít. A különböző integrációs formák közé tartozik a fizikai, a lokális integráció, ahol a gyermekek egy épületben tanulnak, de gyakorlatilag nincs kapcsolat közöttük; a szociális integráció, ahol a tanulók csak a tanórákon vannak elkülönítve, de szabadidejükben együtt vannak; a funkcionális integráció, ahol nem választják szét a gyermekeket a tanítási órákon, és együtt fejlesztik őket; a részleges integráció, ahol csak bizonyos tanítási időszakokban vannak együtt a gyermekek; valamint a teljes integráció, amikor a sérült gyermekek teljes idejüket az ép társaik között töltik. A fordított integráció nagyon ritka, és ilyenkor a nem fogyatékos gyermeket fogadja be valamilyen speciális intézmény.

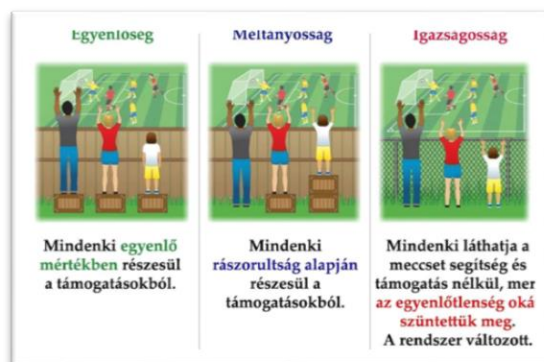

Az exklúzió is létező jelenség: jelentése kirekesztés, kizárás. Borzasztóan szemléletesen ábrázolja az alábbi kép, mintha nem is lennének a társadalom részei.

A szegregált oktatásnak vannak előnyei is például, hogy kis létszámú osztályokban lehet dolgozni, ami védettebb környezetet biztosít, és kevesebb kudarcélményt eredményez. Emellett nagyobb

hangsúlyt lehet fektetni az önállósági képességek fejlesztésére. Az ilyen intézményekben a gyerekek és a szülők sokkal nagyobb toleranciával találkozhatnak, és kevesebb szociális nehézséggel kell szembenézniük, mint a többségi iskolákban. Az intézmények gyakran teljesen elkülönülten működnek az oktatási rendszerben, és az intézményegységekre osztás további szegregációt eredményezhet.

Az inkluzív elhelyezés a korlátok nélküli befogadást jelenti. Ezt az állomást funkcionális vagy teljes integrációnak is nevezzük, amikor mindenki egy térben lehet, játszhat és tanulhat. Nagyon fontos fogalmakkal kell mindenkinek tisztában lennie, hogy mi a különbség egyenlőség/méltányosság/igazságosság között. A jövő egyik megoldásra váró feladata az igazságosság megteremtése.

Jelenleg egy civilizált, demokratikus társadalomban elengedhetetlen lenne az egyenlőség garantálása, a befogadás és a kirekesztés megelőzése. Fontos megkülönböztetni az esélyegyenlőséget és a méltányosságot az egyenlőség fogalmában. Az igazságosság még mindig utópisztikus elképzelésnek tekinthető. A kurzus során ezt a hármas fogalomrendszert sikerült hatékonyabban átlátnom. A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, melyben hivatásomnak élek immár 23 éve, több évtized óta speciális színtere a fogyatékkal élő gyermekek oktatásának-nevelésének. Lehetőségem volt 7 éven át utazó gyógypedagógiai ellátásban foglalkozni a BTMN-es és SNI-s gyermekekkel a többségi iskolákban. Gyakran tapasztaltam, tapasztalom, hogy a mai napig hiányzik a tipikusan fejlődő gyermekeket nevelő-oktató intézmények és a speciális nevelésben részesülő gyermekek iskolái közötti pozitív kapcsolódás. Öröömre szolgált a Tanár Nő által képviselt inkluzív szemlélet fókuszba helyezése. Nézőpontján keresztül szilárdult meg értékrendemben az a lényegbevágó cél, hogy a primer és a szekunder szocializációs terek metszetét, közös mezőjét szélesítsük, biztosítsuk az átjárhatóságot, minél jobban tehermentesítsük a konfliktusoktól. Ehhez fontos eszköz mindannyiunk kezében a kommunikációs csatornák működtetése. Rávilágított arra, hogy a legmegfelelőbb szint az óvodai életkor, amikor a tétnélküli szocializáció által nevelhetünk a leghatékonyabban. Ehhez személyes élményemet is társítani tudtam az órán. Saját tapasztalatom is alátámasztja ennek fontosságát és pozitív hatását: amikor leányaim óvodások voltak, egy hallássérült kislány csatlakozott a csoportjukhoz. A gyerekek kíváncsian és nyitottan fogadták, nem kirekesztették. Az óvodapedagógusok és dadák rendkívüli szociális érzékenységgel magyarázták el a csoportnak, hogy miért különbözik az új társuk, és hogyan segíthetnek neki. Hangsúlyozták, hogy ő is ugyanolyan gyermek, mint bárki más. Két hét elteltével már észre sem vették a hallókészüléket, és teljes inkluzív légkör alakult ki. Ez egy szép példa arra, hogyan valósulhat meg az együttnevelés. Ezért tartom fontosnak, hogy az inklúzióval kapcsolatos erőfeszítéseket, látóteret messzebbre helyezzük.

Elégedettséggel zártam az óra végét azzal, hogy hallgatótársaim mennyire érdeklődően fordultak a téma felé, s mennyi kérdéssel kerestek meg azügyben, hogy minél többet megtudjanak kollégáim és jómagam munkájáról az inklúzió eléréséért végzett területén.

Új impulzusokkal és ötletekkel gazdagodtam azáltal, hogy hallhattam, mely oktatási-nevelési területen milyen problémákkal küzdenek és mivel próbálják orvosolni. Brainstorminggal illetve kooperatív technikákkal dolgoztunk ki stratégiákat az inklúzió megvalósítására. Nagyon hasznosnak találtam ezt a munkamódszert, melyet ugyan más formában, még a tanítványok körében is alkalmazhatóvá tudom tenni.

Életcélomnak tartom olyan programok és kezdeményezések támogatását, amelyekkel elősegíthetem a korlátok nélküli befogadásra irányuló törekvéseket. Az inkluzív gondolkodást munkám során is támogatom. Nagy örömmel tölt el, hogy a hobbim révén hozzájárulhatok a pozitív változások előmozdításához. Számos játékonysági futóverseny szervezésével közelebb hoztuk egymáshoz a sérült és ép gyermekeket. Tapasztalatom szerint a sport a legmegfelelőbb eszköz ehhez a kezdeményezéshez. Judy Heumann, egy amerikai polgárjogi aktivista és a fogyatékos személyek jogainak védelmezőjének jelmondatát viszem tovább munkámban, mely szerint: „Fogyatékosnak lenni, nem jelenti azt, vesztesnek lenni.”

Az oktató értékelése: jeles (5) *„Nagyon szép, alapos a munkája - tartalmilag és formailag is rendben. Megírná nekem a dolgozat elején lévő fotó forrását? Annyira gyönyörű az a kép! Szívesen felhasználnám, ha meg tudnám hivatkozni, kié és kik vannak a képen. Köszönöm!”*

2.1.3. A speciális nevelési feladatok I. tantárgy tanulási eredményei

A Speciális nevelési feladatok I. kurzussal Gróf Anita egyetemi oktató ismertette meg. Egy pedagógiai alaphelyzetre írt esetismertetést készítettem, melynek bemutatásával összegeztem a kurzus során elsajátított ismereteket.

Kivonat a dolgozathól

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (SNI): „az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.”²

A sajátos nevelési igényű tanulók, gyermekek különböznek az ép társaiktól, ami miatt kiemelt figyelmet igényelnek. Nevelésük, oktatásuk a szakértői bizottság véleménye alapján történik gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai nevelési-oktatási intézményben vagy a többi gyermekkel, tanulóval együtt integráltan többségi intézményben.

"Az értelmi fogyatékoság a központi idegrendszer fejlődését befolyásoló örökletes és környezeti hatások eredőjeképpen alakul ki, amelynek következtében az általános értelmi képesség az adott népesség átlagától az első évektől kezdve számottevően elmarad, és amely miatt az önálló életvezetés jelentősen akadályozott." (Lányiné, 1986)

Az esetismertetésben egy 13 éves, 7. osztályos leánygyermekről van szó, aki F 71, értelmileg akadályozott és F 90,8, egyéb hiperkinetikus zavart jelölő BNO kóddal rendelkezik. Rendezett családi környezetben él. A szülők álláspontja gyermekük nevelésében és a gyógyszeres kezelés terén sem egyforma, nevelési módszerük sem azonos, ami konfliktusokat eredményez. A következetlenség és rendszertelenség hatással van mindenre. A probléma kiindulópontja a figyelemhiányos hiperaktivitás-zavarral, ADHD-val, egy neurobiológiai rendellenességgel társult közép-súlyos értelmi sérülés, értelmileg akadályozottság. Rendszeres indulatos állapot, erőteljes mozgás jellemzi, ennek következtében a gyermek nem képes egy helyben ülni, folyamatosan csinálnia kell valamit. Pl. tanítás közben feláll, szaladgál, mocorog, ugrál, társait zavarja az óra alatt.

² 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, 4. § 25. bekezdés

Jellemző még az impulzív hevesség, indulatosság, melynek következtében a gyermek türelmetlen, gyakran agresszívan viselkedik, nem ritkák a dühkitörések sem. Ilyenkor csapkod, vagy lefekszik a földre, rugdal. A speciális nevelési szükséglet az ő esetében az volt, hogy az osztályban kialakult szokásrendet megismerje, megtanuljon alkalmazkodni úgy, hogy saját viselkedésében jellemző tevékenységekkel ne sértse meg a többieket. Eleinte gyakori volt részéről az elutasító viselkedés, főként azokban a helyzetekben, amikor a számára kínált tevékenységet nem akarta elvégezni. Tiltakozása jeléül erős dühkitörések jelentek meg viselkedésében, felborította az osztály nyugalmát.

Sok időt és figyelmet igényelt, mire megértette és alkalmazni tudta a kommunikációs csatornákat, nemtetszését ma már igyekszik inkább szóban kifejezni. Indulatait nem minden esetben tudja fékezni, de törekszik a megfelelő kommunikáció alkalmazására. Megtapasztalta, hogy továbbra is értő figyelemmel igyekszünk körül venni, lehetőséget adunk számára a tevékenység megtagadására is, de korlátok között. Közös szabályunk, hogy naponta két alkalommal van lehetősége a tevékenység megtagadására. A szabályt megértette, örömmel vette, hogy érvényesítheti akarátát, egyben azt is tudja, hogy a kereteken belül kell maradnia.

A tanév végén elmondhattuk, hogy alapvetően elfogadta, hogy osztályunk tagja marad, társaival elfogadható kapcsolat alakult ki, pedagógusaival szemben lecsendesedett, kommunikációjában megfelelő módon igyekezett jelezni kéréseit, problémáit. Meglátásom szerint a gyermeket a napi rutin kialakítása, a rendszeresség felépítése és a következetesség segíti a napi feladatok elvégzésében. A szülőknek is pozitív visszajelzései voltak, hatalmas eredmény emellett az, hogy megértették értük dolgozunk, nem ellenük. Töreksem arra, hogy gyógypedagógusként szeretettel és egyben kellő határozottsággal és főként következetes neveléssel támogassam továbbra is a gyermek fejlődését.

Reflexió

A kurzushoz beadott dolgozat témaválasztását indokolta az, hogy szerettem volna átlátni a problémát és önreflektív módon a legjobb megoldást megtalálni a problémára. Motivált az is, hogy a képességeim és tudásom legalaposabb felhasználásával segítsem a tanulót. Egyértelműen befolyásolt az érdeklődés a szakirodalmi téma iránt, és inspirált a tanulmányaim során megszerzett ismeretanyag bővítésére. Ezekhez kaptam rengeteg plusz információt a kurzus alatt.

A fogyatékoság ismeretrendszerén keresztül áttekinthettem a normalitás/abnormalitás fogalmát, az átlagtól való eltérés okait. A tanulók közötti eltéréseket mindennapi munkánk során tapasztaljuk. Ezen tudás rendszerezését segítette elő a szemléltető anyag. A tanulók közötti különbségek vizsgálata során az előadás kitért a különböző intelligenciaszintekre, lényeges eleme volt a kreativitás és a tanulási stílusok eltérése. A tanulók információbefogadásának módszerei lehetnek auditív, vizuális vagy motoros. Gyógypedagógusként tudom, hogy az értelmileg akadályozott tanulóink esetében mindhárom terület együttes használata biztosítja a megfelelő feldolgozást. Kiemelten fontos a szociális háttér befolyásoló hatása, valamint a személyiség. A „miért?”-ek gyakran hangzanak el egy gyermek státuszát látva. Az oktató a normától való eltérés okaira is felhívta a figyelmet, mégpedig a károsító tényezők eredetére, a károsító tényező idejére illetve a különböző pszichoszociális események meglétére. Ezen ismeretek mégjobb rálátást biztosítanak ahhoz, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeknek a leghatékonyabb fejlesztést tudjuk biztosítani. Fontos eleme a gyógypedagógiának, hogy a képesség határáig fejleszt és a társadalmi beilleszkedés biztosítása a fő cél. Foglalkoztató csoportos tanulóink esetében ez a mindennapos cél a tantárgyak minden szintjén megjelenik.

Lényeges volt számomra, hogy globálisan láthattam a köznevelés rendszerén át a kiemelt figyelmet igénylő tanulók sokszínűségét. Hiszen ide tartoznak a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a különleges tanulók. Utóbbi csoportba tartoznak a terminológia szerint SNI, vagyis sajátos nevelési igényű tanulók, BTMN-es tanulók (beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdők) illetve a tehetséges gyermekek. A spektruma széles és komplex ennek a területnek. A törvényi háttér pontosan megfogalmazza az intézményes ellátás kereteit, ezzel biztosítva azt, hogy mindenki a képességeinek legmegfelelőbb helyen tanulhasson, fejlődhessen és bontakozhasson ki. A törvény áttekintése fontos volt számomra, mert szakember által láttam rá fokozottabban ennek szükségességére.

Átfogó és rendszerező ismereteket kaptam a kurzus folyamán. Gyakorló gyógypedagógusként jó visszatérni a szaknyelv világába. Fontos volt számomra, hogy friss szakirodalmi forrásokat kapjak, melyekkel tovább bővíthetem meglévő tudásomat. Az előadás szemléletes és érthető volt. Az oktató személye hűen tükrözte az általa képviselt értékeket a hivatásában.

Az oktató értékelése: jeles (5)

2.1.4. A speciális nevelési feladatok II. tantárgy tanulási eredményei

A Speciális nevelési feladatok II. kurzussal Bencéné Dr. Fekete Anikó Andrea PhD oktatási intézetigazgató-helyettes, egyetemi docens ismertetett meg. Egy mesefeldolgozáson keresztül mutattam be a multi- és interkulturális nevelés megjelenését, melynek bemutatásával összegeztem a kurzus során elsajátított ismereteket.

Kivonat a dolgozathól

Minden ember kulturális környezetében növekszik fel. Az általa tapasztalt körülmények és a neveltetése alapvetően befolyásolják életét, mindennapi viselkedését és tapasztalatait. A multikulturális nevelés az olyan pedagógiai törekvéseket foglalja magában, amelyek arra irányulnak, hogy elősegítsék több kultúra együttélését. Korábban ez a forma alig jelent meg a nevelési és oktatási intézményekben, azonban az integráció terjedésével együtt egyre több nevelési program helyezi a hangsúlyt a multikulturalitásra. Amellett, hogy ez egy nevelési módszer, a multikulturális nevelés általános szemléletmódot is jelent. Célja, hogy minden kultúrának lehetőséget biztosítson arra, hogy saját kulturális értékeit és sajátosságait megőrizze megfelelő nevelési tevékenységeken keresztül.

A multikulturális nevelésnek öt dimenzióját említi a szakirodalom: a tartalmi integráció, a tudáskonstrukciók, az előítélet csökkentése, az esélyegyenlőség pedagógiája és az európai dimenzió. Fontos, hogy ne csak az iskolában találkozzon először a gyermek ezekkel az információkkal, hanem minél korábban életében. Lényegessége abban mutatkozik, hogy elősegíti a nyitottságot és toleranciát, megismerkednek más kultúrákkal, az előítéletek csökkennek, és ezáltal fejlődik az együttműködés képessége, valamint segítik a beilleszkedést, és a pozitív emberi kapcsolatok kialakulását mozdíthatja elő. Emellett a kultúrák egyenrangúságát közvetíti, hangsúlyozva, hogy a más kulturális szokások nem rosszak, csupán mások.

Interkulturális szempontból érdemes megemlíteni a mesék fontosságát, hiszen a kultúrák népmeséi azonos gyökerekre vezethetők vissza. Sok mese hordoz magában egyetemes üzenetet, tanulságot a világ teremtéséről, hiedelmekről és sokszínűségről. Az alapvető elvárás minden nevelési szintén pedagógustól, nevelő-oktató munkát végző szakembertől a nyitottság, a tolerancia és a mások elfogadásának követelménye.

Fontos figyelembe venni a gyerekek otthonról hozott értékeit, normáit és szokásait, és ezekre építeni a tanítás és nevelés folyamatában.

A "Három pillangó" mese szépen bemutatja a másság elfogadásának témáját. Erre terveztem 2x45 perces órát a Foglalkoztató 2. csoport tanulóinak. A csoport összetétele igen heterogén, négy évfolyamon tanulnak a gyerekek: 5-8. osztályfokon. A diákok értelmileg akadályozottak, és társult sérüléseik is vannak: ebből 1 fő halmozottan sérült (értelmileg akadályozott és mozgássérült) és 1 fő ADHD-s tünetekkel is rendelkezik. Az egymástól igen eltérő értelmi képességeik, a négy évfolyamos összetétel, valamint az életkori sokszínűség megköveteli a folyamatos egyéni segítségadást, az állandó visszajelzéseket és a munkaformák kiszámíthatóságát.

Az óra a következőket veszi figyelembe a fejlesztendő készségek, képességek területén: figyelem, emlékezet, anyanyelvi kommunikáció, szókincsbővítés, vizuális percepció, téri orientáció fejlesztése, idői orientáció, szövegértés, fogalmi gondolkodás, összefüggések felismerése, problémamegoldó gondolkodás, másság elfogadása.

Tanítandó ismeretként illetve elérendő tudásszintnek a másság megértését, elfogadását tűztem ki célul. Fontos fogalmak megértését és alkalmazását, mint az együttműködés, tolerancia, nyitottság. Ezeket a mindennapi életben való állandó gyakorlás és ellenőrzés által alakítjuk a személyiség részévé.

Az óra didaktikai feladatai: az előzetes ismeretek áttekintése, érdeklődés felkeltése és a motiváció fenntartása, új ismeret nyújtása, ismeretek elmélyítése, gyakorlás, szintetizálás, visszacsatolás az elért tudásról, ellenőrzés, értékelés.

Nevelési cél az önismeret és társas kultúra terén az érzelmi gazdagság fokozása, az együttműködés ösztönzése, önértékelés fejlesztése. Ezen túl az értelmi nevelés: logikus gondolkodás, analízis-szintézis egy fontos terület, valamint az érzelmi nevelés is erőteljes hangsúlyt kap a segítő attitűd fejlesztése által.

Tantárgyi kapcsolatok: Kommunikáció – szókincsfejlesztés, Ábrázolás-alakítás - pillangók és tulipánok színezése.

A ráhangolódást az óra témájára Gryllus Vilmos - Füzesi Magda: Tavasz című gyerekdal videójának megnézésével, hallgatásával segítem, közben dúdolhatják, énekelhetik. Ezt felváltja egy, mindenki által jól ismert játék, a Szoborjáték: a zene szól, majd a megállításkor a „Változz.....kutyává, cicává, mókussá, madárrá, pillangóvá!” utasítással tevékenykedtetem a gyerekeket. Ez a frontális osztálymunka jól segíti az utánzás képességének fejlesztését. Ezzel megalapozom a figyelem, téri orientáció, esztétikus mozgás fejlesztését, valamint a koncentrált és koordinált mozgás erősítését, tudatosítását.

Előzetes ismereteik előhívására szókétyákat és képeket válogatnak, virág/pillangó csoportosításával, mellyel az auditív percepció, a vizuális percepció, a szókincsbővítés, a szókincsfejlesztés, a figyelem és téri orientáció fejlesztése a cél. A mese bemutatása után segítő kérdésekkel megbeszéljük a helyszínt, a szereplőket, a szereplők tulajdonságait. Felépítünk egy mesehelyszínt, majd megtörténik a szerepek kiosztása kártyahúzással. Minden „tulipán” képet húzó diák fejdísz kap, a 3 „pillangót” húzó gyermek a piros/sárga/fehér kendőt teríti a vállára, az lesz a szárnyuk. Majd újra elmesélem a történetet és közben közös irányítással játszá el a cselekményt. Kérdés-felelettel világítok rá a helyes és helytelen viselkedésre. A szintetizálás a másik órán történik, ahol a bevezető szakaszban újra dalhallgatással és szoborjátékkal hangolom rá a tanulókat a feladatra. Mivel már ismerik a mesét, így megtörténik az új célkitűzés, mely szerint az órán a „A három pillangó” című mese segítségével megbeszéljük azt, hogyan kell viselkedni egymással. Itt elhangzik a kiközösítés, elfogadás, másság fogalma. Differenciált rétegmunkával dolgozva az írni-olvasni tudó tanulók szókétyákat használnak a tulajdonságok csoportosítására, a többiek piktogramok segítségével válogatnak. Megtörténik a „varázslat”, minden tanulóra más-más színű kendő kerül. Minden gyermek pillangóvá válik. „Repülést” utánzó mozdulatokkal az osztály kimegy az udvarra. Ahol felrajzolok egy óriási tulipánt az aszfaltra. A tanulók ahány féle színű kendőt viselnek, annyi féle színű krétával kiszínezik a tulipánt, majd a rajz elkészülése után minden „kis pillangó” rászáll a tulipánra. Ez a „MI” közös tulipánunk, ahol mindenki más és más, de senkit sem kiközösíthetnek ki ezért. Mindkét óra végén hangsúlyt fektetek arra, hogy a tanulók órán nyújtott teljesítményét egyénileg minősítsem fejlesztő értékelés alkalmazásával.

Reflexió

A Speciális nevelési feladatok II. kurzus kombinált, több területet átölelő képzést nyújtott. Három oktató, többdimenziós tudástartalmat osztott meg. Az első alkalommal Bencéné Dr. Fekete Anikó Andrea a multikulturális és interkulturális nevelés aspektusait foglalta össze, valamint a tehetséggondozás területét mutatta be. A tehetséggondozás témaköre kissé távol esik a mindennapi munkám hatókörétől, de érdeklődve hallgattam a különböző tehetségpontok kialakítását, a tehetségtanácsok munkáját. Átfogó ismeretet kaptam a különböző tehetségtípusokról, modellekről. Czeizel Endre „sors faktor” példáját én is ismertem, jó volt részletesebben foglalkozni a 4+1 faktoros modellel. Hangsúlyos volt az órán a tehetség felismerése és azonosítása, hiszen ez az alfája az egész folyamatnak. Alapos tájékoztatást adott az érzelmi támogatás fontosságáról, más képességterületekkel való összhangjáról. A gyógypedagógiában mindig készítünk egyéni fejlesztési tervet a diákokról, ennek alapkőve a megfigyelés. A tehetséggondozásnál ez szintén hangsúlyos. Érdekes volt számomra annak a kritikus életszakasznak az említése, amikor a tehetség számára már nem elegendő a szülői támogatás. Gyakorló szülőként is tapasztalom, hol érnek véget a képességeim határai és hol fontos a szakember belépése a tehetség minél hatékonyabb kibontakoztatására. A szülői kompetencia kapcsán fontos megemlíteni a „meg nem valósított álm” veszélyét. Egyetértettem azzal, hogy meg kell teremteni a feltételeit annak, hogy a gyermekek minél több területen kipróbálhassák magukat. A tanárnő beszélt a felül- vagy alul értékelés veszélyeiről is, mely igen nagy károkat okozhat a személyiségfejlődésben. Az óra második felében a számomra fontos témakör került kibontásra: a multi- és interkulturális nevelés kérdései. Nagyon hasznos szakirodalmat kaptam, melybe bele is ástam magam. (Torgyik Judit/Karlovitz Tibor: Multikulturális nevelés) Ez a téma azért fontos számomra, mert az elfogadás, az előítéletektől és sztereotípiáktól mentes befogadás az értelmileg akadályozott tanulóink mindennapi életét, társadalmi befogadását átszövi. Ezért választottam ezt témául, melyből a dolgozatomat készítettem. Ezért dolgozunk, ezért küzdünk nap, mint nap!

Az értelmileg akadályozott gyermekeknél a korlátozott nyelvi kód és sérült mozgásformák is befolyásolják a környezet információinak teljes körű megismerését, értelmezését, feldolgozását. Esetükben is nagyon fontos, hogy multikulturális érzékenységgel ruházzuk fel őket, az iskolai, tanórai munka során kell tennünk szociális kompetenciáik fejlesztéséért, a sokszínűség megismertetéséért és az elfogadás formáinak elsajátításáért. Pedagógusi hivatásom minden napját átítatja ez az attitűd.

A második alkalom a felnőttképzés módszertanára épült Dr. Csimáné Dr. Pozsegovics Beáta PhD adjunktus által került bemutatásra. A felnőttképzés aktualitása kézenfekvő, hiszen jelen esetben is tanulok/tanulunk a képzés folyamán. Az óra átfogta az általános helyzetét a felnőttképzésnek, rendszerezte a színtereit, részletezte a feladatrendszerét. Fajtainak megnevezte a formális/non-formális/informális oktatást, valamint az iskolarendszerű és a nem iskolarendszerű iskolázást. Hármass fogalomrendszerét a felnőttnevelés-felnőttoktatás-felnőttképzést áttekinthetővé tette azáltal, hogy elemzést adott mindegyikhez. Jelentős volt ez, mert így teljes képet kaphattam arról, hogy amíg a felnőttnevelés a személyiségformálást célozza, a felnőttoktatás az ismeretközvetítést segíti, addig a felnőttképzés célja a készségek, képességek fejlesztésében rejlik. Érdekes volt megismerkedni a Lisszaboni Memorandummal (2010), mely 2020-ra tűzte ki célul azt, hogy a minőséget javítsák, az oktatást mindenki számára elérhetővé tegyék és biztosítsák a nyitottságot. Alaposan átnéztük a felnőtt tanuló jellemzői: belső, személyiségtől függő részét és a külső tényezőket. Önvizsgálat, önreflexió formájában fogalmazhattam meg magamnak a saját motivációs tényezőimet a továbbtanulási szándékaimmal kapcsolatban. Kitekintést kaptunk a kritikai gondolkodás alapelveiről is. Számomra rendkívül hasznos volt ez a tudásmegosztás.

A harmadik oktató, Baka József tovább folytatta ezt a gondolatmenetet, a LLL – Life Long Learning témakörében. Bemutatta a koncepcióját, sikerességének feltételeit. Teljesen új információval gazdagodtam: a Life Wide Learning fogalma eddig kevésbé volt számomra ismerős. Az EU oktatási stratégiájának (2020-ig) – négy specifikus célját hasznos volt hallani. A mobilitás, a a képzési minőség és hatékonyság, a méltányosság, a kreativitás és az innováció korszerű és fontos kérdései a jelen helyzetnek. Jó volt más látásmóddal megközelíteni és helikopter szemlélettel rálátni a téma szükségességére.

Az oktató értékelése a dolgozatra: jeles (5)

3. További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása

3.1. A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs pedagógusa szakirányú továbbképzésen tanultak beépítése a mindennapi munkába számos előnyt jelenthet mind a tanulók, mind pedig az intézményem számára. A képzés komplex ismeretanyaga átfogóan segített megszerezni a már megtanult és az új információkat. A kurzusokhoz készített dolgozatok, valamint az ezekhez szükséges kutatómunka eredményeképpen újra visszatérhettem a szaknyelv világába, kiemelt figyelmet fordítottam helyes használatára, amely a mindennapi tanítói gyakorlatban néha megkopik. A friss szakirodalmi forrásokkal tovább bővíthetem meglévő tudásomat. A kooperatív technikák jól feldolgozhatóvá tették számomra az ismeretanyagot. Szeretek csoportban dolgozni, mert hiszem, hogy a többoldalú látásmód, gondolkodásmód visz a legközelebb a problémák tökéletes megoldásához. Kedvenc kooperatív tanulási módszereket alkalmazó oktatóm, Dr. Orsós Anna kurzusai voltak az egyik legemlékezetesebbek, ezen feladatmegoldásainkra máig élénken emlékszem. Munkám során, az értelmi akadályozott tanulók esetén kevésbé alkalmazom a kooperatív technikákat, de átültetve az ő intellektuális szintjükre, adaptálni tudok elemeket a tanítási órákra vonatkozóan. A képzésen tanultakat úgy tudom alkalmazni az órákon, hogy jobban megfeleljen a sajátos nevelési igényű gyermekek igényeinek. Ez magában foglalhatja a differenciált oktatási módszerek alkalmazását, az adaptív tanulási környezet kialakítását és az eszközök, technikák alkalmazását, amelyek segíthetik a tanulókat a hatékonyabb tanulásban. A Speciális nevelési feladatok 1-2. kurzus anyaga segített abban, hogy hatékonyabban tudjam kidolgozni és megvalósítani az SNI tanulók egyéni fejlesztési terveit. Ez segíthet abban, hogy azok a tanulók, akiknek különleges igényeik vannak, jobban haladjanak az oktatási célok felé. A csoportos, kooperatív feladatok még abban is nagy hasznot jelentettek, hogy még jobban együtt tudjak működni a többi pedagógussal és szakemberrel az intézményben, amely lehetőséget teremthet a jobb információáramlásra és az együttműködésre a tanulók fejlődése érdekében. A szerzett tudást felhasználhatom arra is, hogy hatékonyabban tudjam támogatni a tanulók szüleit, konstruktívabban tudjunk együttműködni, ami segíthet abban, hogy a tanulók otthon és az iskolában is támogatást kapjanak, elősegítve az eredményesebb tanulást és fejlődést. A kurzusok során megerősítést kaptam arra, hogy a legfontosabb az alkalmazkodás, mert csak azáltal tudok a leghatékonyabban fordulni a sajátos nevelési igényű gyermekek egyedi szükségleteihez és körülményeihez.

3.2. Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás

Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése és reflektálásuk kulcsfontosságú abban, hogy mint a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs pedagógusa, a szakmai fejlődésem szempontjából a leghatékonyabb legyek. Azokat az elméleti alapokat, melyeket a képzés során elsajátíthattam, alkalmazható tudásként jelenítem meg a gyakorlatban. Az elméleti keretrendszereket és pedagógiai módszereket átültethetővé kell tenni a valós helyzetekbe. Jó példa erre, hogy a gyakorlati módszerek megismerése, átbeszélése alkalmával lehetőségem nyílik arra, hogy mérleget tegyek, hogyan alkalmazhatóak ezek az adott sajátos nevelési igényű gyermekkel való munkámban.

A beadott dolgozatok illetve a portfólió írása során folyamatosan kellett reflektálni a tapasztalataimra, hogy megérthessem, melyek azok az elméleti alapok, amelyek hatékonyan működnek a valóságban, és melyeknek van szükségük finomításra vagy módosításra. Gyakorlati szempontból, ha egy bizonyos módszer nem válik be egy tanulónál, fontos visszahatóan gondolkodnom az elméleti hátterén, hogy megértem, miért nem volt hatékony. Fontos az a képesség továbbfejlesztése, hogy minél kreatívabb és rugalmasabb gondolkodásommal integrálni tudjam az ismeretrendszert a mindennapi munkám során.

A folyamatos szakmai fejlődés és tanulás azért fontos számomra, hogy lépést tudjak tartani az új kutatási eredményekkel, pedagógiai trendekkel és gyakorlati megközelítésekkel. Ez lehetővé teszi számomra, hogy folyamatosan frissítsem és finomítsam elméleti és gyakorlati ismereteimet, és hatékonyabban tudjak reagálni a változó környezetre és tanulói igényekre. Hivatásom helyszíne, az intézményünk hitvallása és feladata is az, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek számára biztosítson komplex gyógypedagógiai szolgáltatást annak érdekében, hogy teljes életet élhessenek, társadalmi beilleszkedésük minél zökkenőmentesebb legyen.

3.3. További szakmai tervek

Huszonhárom évnyi gyógypedagógusi hivatásomra tekintve több cél fogalmazódott meg bennem. Mivel az értelmileg akadályozott tanulók sajátosságait kell figyelembe vennem, fontosnak tartom olyan munkaforma, munka megtalálását, mely segíti a tanulók társadalomba való leghatékonyabb beilleszkedését, hogy hasznos, megbecsült tagjává váljanak a közösségnek. Szeretném további hatékony és változatos tanítási-tanulási stratégiák, módszerek elsajátítását. Lényeges a digitális pedagógia területén gyarapítani a tudásomat, rálátást szerezni a technikai fejlődés legújabb vívmányaira. Az ismeretelsajátítást leghatékonyabban alátámasztó és segítő interaktív tananyagok képzéseken való megismerése, fejlesztése, elsajátítása további feladataim közé tartozik.

A szakirodalmi ismeretek bővítése, a képzések és az önképzés által továbbra is életem része. A leghatékonyabb munkavégzés szempontjából kollégáimmal folyamatos, hatékony és produktív, közös szakmai team munka kialakítása a célom. Nemcsak az intézményen belül fontos a kollégákkal való tapasztalatcsere, hanem a többségi általános iskolákkal és más gyógypedagógiai intézményekkel is állandó kapcsolatban kell lenni.

Szeretnék mesterpedagógusi minősítést szerezni, hogy a fejlesztő innovátori tevékenységgel a leghatékonyabban segíthessem a gyermekek, tanulók fejlődésének támogatását és a belső tudásmegosztás aktív tagja lehessenek. Életem része az aktív sport, ezért kardinális pontja feladatkörömnek, hogy minél több mozgásos és sportlehetőséget találjak tanulóimnak, amely kiegyensúlyozott személyiségfejlődésükhöz is hozzájárul. Továbbra is szeretnék szervezni Jótékonsági futóversenyt több egyesület és civil szervezet bevonásával.

Úgy gondolom, hogy a személyes, családi érintettség erős alapokat adott arra, hogy elkötelezett gyógypedagógussá váljak, felépítsem (ma is épülő) váramat, mely olyan értékes téglákból van összerakva, mint a segítőkészség, értő figyelem, motiváltság, tudásvágy, önreflexió, tervezőképesség, támogatás, komplexitás, következetesség, értékelés, elemzés, felelősségvállalás, szeretet.

4. Összegzés

A szakmai életút rövid bemutatása során kiemeltem azt a tényt, hogy családi érintettségem mennyire befolyásolta a pályaválasztásomat. Az életem során rengeteg tapasztalatot szereztem a gyógypedagógia területén, és az elmúlt években folyamatosan képeztem magam, hogy minél hatékonyabban tudjam támogatni a tanulókat. Különösen fontosnak tartom az egyéni igényekhez való rugalmas alkalmazkodást és a szemléltetés fontosságát. Emellett társadalmi szerepvállalásom részeként jótékonyági programokat és futóversenyeket szervezek, hiszen hiszem, hogy a sport mindenki számára elérhető és fontos része egy egészséges életmódnak.

A képzéssel kapcsolatos szakmai és személyes indítékok, elvárások között szerepelt, hogy lépést tartva a változásokkal, átfogó ismereteket szerezhsek, amelyek segítik a szakmai fejlődésemet és hatékonyabban segítsenek a tanulók fejlődésében. Célom volt a gyakorlatias, korszerű tudásanyag elsajátítása, amely inspirál a további fejlődésre. Fontosnak tartom az oktatás-nevelés tartalmi szabályozóinak és azok innovatív alkalmazási lehetőségeinek megismerését is. A hosszú távú célom a mesterpedagógusi szint elérése, amelyhez szakvizsga is szükséges. Erősségeimet átnézve lényeges elemnek tartom, hogy folyamatosan törekszem a szakmai, szaktárgyi, tanuláselméleti és tantervi tudásom hatékonyan alkalmazására. Állandóan alakítom a tanítási stratégiákat, együttműködve más szakemberekkel, például konduktorokkal és logopédusokkal. A mindennapi pedagógiai eszközként alkalmazom a differenciálást az adaptív oktatás érdekében, hogy minden tanuló képességszintjéhez igazodjak. Nagy hangsúlyt fektetek a személyiségfejlesztésre és az esélyteremtésre, hogy mindenki sikeresen beilleszkedjen a társadalomba. Szakmai munkaközösségemmel és más szakemberekkel való együttműködés során nyitott vagyok az újításokra és pozitívan fogadom az új módszereket. Elkötelezett vagyok a szakmai fejlődés mellett és aktívan részt veszek az intézményen belüli problémamegoldásban és párbeszédekben. Lelki és testi egészségemet egyaránt fontosnak tartom, és igyekszem megőrizni az optimális szinten.

Személyes céljaim között említettem meg, hogy szeretnék új tanítási és tanulási módszereket tanulni a képzés során, hogy hatékonyabban oktathassam és nevelhessem a tanulókat. Az informatikai és digitális kompetenciám fejlesztésével naprakész lehetek a legújabb technológiai fejlesztések terén. Fontos számomra, hogy a képzés során a legjobban kihasználjam a szakirodalmakat és bővítsem ismereteimet. Jelentősnek tartom a tapasztalatcserét más pedagógusokkal és gyógypedagógiai intézményekkel.

A törvényi háttérrel kapcsolatos dokumentumokban való eligazodásban is segítséget szeretnék kapni. Célom, hogy fejlesszem a reflektív gondolkodási képességemet a szakmai fejlődéssel párhuzamosan.

A nevelési-oktatási intézmény hatékonysága tantárgy teljes képet adott arról, hogy az intézményi hatékonyság növelése érdekében fontos a tényező vizsgálat, melyeket figyelembe kell vennünk és erősíteniünk kell. Ezek közé tartozik az oktatási módszerek és eszközök folyamatos fejlesztése, a pedagógusok szakmai felkészültségének és motivációjának növelése, valamint a tanulók egyéni szükségleteinek figyelembevétele és támogatása. Rávilágított a különféle szabadidős tevékenységek, klubok, szakkörök és életmódtáborok hasznosságára abban a tekintetben, hogy alapos gyakorlati tartománya a szociális képességeknek. A gyermekkori időszak különösen alkalmas arra, hogy érzékenyítsük a gyermekeket a társadalomban élő sérült emberekkel és felnőttekkel szemben. Fontosnak tartom az ezeket támogató programok és kezdeményezések létrehozását, és az inkluzív gondolkodást igyekszem munkámmal elősegíteni. A szegregáció és integráció kérései kurzus az esélyegyenlőség, a méltányosság az egyenlőség hármasság fogalomrendszerét bontotta ki szemléletes példákon keresztül. A kurzus ráirányította a figyelmet az inkluzív szemlélet fókuszba helyezésére. E nézőpontra keresztül szilárdult meg értékrendemben az a lényegbevágó cél, hogy a primer és a szekunder szocializációs terek metszetét, közös mezőjét szélessítsük, biztosítsuk az átjárhatóságot, minél jobban tehermentesítsük a konfliktusoktól. Ehhez fontos eszköz mindannyiunk kezében a kommunikációs csatornák működtetése. A speciális nevelési feladatok I. kurzus a fogyatékosság ismeretrendszerén keresztül áttekintést adott a normalitás/abnormalitás fogalmáról, az átlagtól való eltérés okairól. Az előadás kitért a különböző intelligenciaszintekre, lényeges eleme volt a kreativitás és a tanulási stílusok eltérése. Részletezte a tanulók információbefogadásának módszereit, mely lehet auditív, vizuális vagy motoros. Globálisan láthattam a köznevelés rendszerén át a kiemelt figyelmet igénylő tanulók sokszínűségét. Hiszen ide tartoznak a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint a különleges tanulók. Utóbbi csoportba tartoznak a terminológia szerint SNI, vagyis sajátos nevelési igényű tanulók, BTMN-es tanulók (beilleszkedési, tanulási nehézséggel küzdők) illetve a tehetséges gyermekek. Lényeges volt számomra, hogy átfogó és komplex rendszerben lássam ezt. A kurzushoz leadott esetismertetés írása során alkalmam volt újra elmélyedni a szaknyelv használatában. A speciális nevelési feladatok II. kurzus kombinált, több területet átölelő képzést nyújtott.

Három oktató, többdimenziós tudástartalmat osztott meg. Az első a multikulturalitásra helyezte a hangsúlyt. Amellett, hogy ez egy nevelési módszer, a multikulturális nevelés általános szemléletmódot is jelent. Célja, hogy minden kultúrának lehetőséget biztosítson arra, hogy saját kulturális értékeit és sajátosságait megőrizze megfelelő nevelési tevékenységeken keresztül. Tájékoztatást adott az érzelmi támogatás fontosságáról, más képességterületekkel való összhangjáról. Egyik érdekes kérdéskör a szülői kompetencia kapcsán merült fel, melyben megemlítette a „meg nem valósított álom” veszélyét. A multi- és interkulturális nevelés kérdésköréhez nagyon hasznos szakirodalmat kaptam, melybe bele is ástam magam. (Torgyik Judit/Karlovitcz Tibor: Multikulturális nevelés) Ez a téma azért fontos számomra, mert az elfogadás, az előítéletektől és sztereotípiáktól mentes befogadás az értelmileg akadályozott tanulóink mindennapi életét, társadalmi befogadását átszövi. A második alkalom a felnőttképzés módszertanára épült, ahol hármas fogalomrendszerét a felnőttnevelés-felnőttoktatás-felnőttképzést áttekinthetővé tette azáltal, hogy elemzést adott mindegyikhez. Jelentős volt ez, mert így teljes képet kaphattam arról, hogy amíg a felnőttnevelés a személyiségformálást célozza, a felnőttoktatás az ismeretközvetítést segíti, addig a felnőttképzés célja a készségek, képességek fejlesztésében rejlik. Érdekes volt megismerkedni a Lisszaboni Memorandummal. Erre épült a harmadik oktató által részletesen elemzett LLL – Life Long Learning témaköre.

A képzés komplex ismeretanyaga átfogóan segített rendszerezni a már megtanult és az új információkat. A kurzusokhoz készített dolgozatok, valamint az ezekhez szükséges kutatómunka eredményeképpen újra visszatérhettem a szaknyelv világába. A szerzett tudást felhasználhatom arra is, hogy hatékonyabban tudjam támogatni a tanulók szüleit, agilisabban tudjunk együttműködni. A kurzusok során megerősítést kaptam arra, hogy a legfontosabb az alkalmazkodás, mert csak azáltal tudok a leghatékonyabban fordulni a sajátos nevelési igényű gyermekek egyedi szükségleteihez és körülményeihez. A folyamatos szakmai fejlődés és tanulás azért fontos számomra, hogy lépést tudjak tartani az új kutatási eredményekkel, pedagógiai trendekkel és gyakorlati megközelítésekkel. Ez lehetővé teszi számomra, hogy folyamatosan frissítsem és finomítsam elméleti és gyakorlati ismereteimet, és hatékonyabban tudjak reagálni a változó környezetre és tanulói igényekre.

5. Felhasznált források

1. A multikulturális nevelés fogalma
http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Kompetenciafejlesztési_lehetségek_a_hon-s_npismeret_terleténV2/a_multikulturális_nevelés_fogalma.html (Letöltés dátuma: 2024.04.02.)
2. A pedagógusok szerepe és lehetőségei az iskolai szocializáció folyamatában
<https://ofi.oh.gov.hu/publikacio/pedagogusok-szerepe-es-lehetosegei-az-iskolai-szocializacio-folyamataban> (Letöltés dátuma: 2023. 12. 03.)
3. Az értelmileg akadályozott gyermekek legfontosabb jellemzői
http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Az_vodapedagógus_feladata_a_sajtos_nevelési_igény_gyermekek_nevelésben/az_értelmileg_akadályozott_gyermekek_legfontosabb_jellemzői.html (Letöltés dátuma: 2023. 12. 03.)
4. Az interkulturális nevelés az óvodában <https://ovonok.hu/2015/06/az-interkulturális-nevelés-az-ovodában/> (Letöltés dátuma: 2024.04.02.)
5. Az iskola szocializációs szerepe és lehetőségei. Szerkesztette: Nikitscher Péter. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, 2015 <https://mek.oszk.hu/15600/15666/15666.pdf> (Letöltés dátuma: 2023. 12. 03.)
6. Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény intézményi dokumentumai
http://www.barcziiskola.hu/az_intezmeny_felepítése_dokumentumok/intezmenyi_dokumentumok (Letöltés dátuma: 2023. 11. 02.)
7. Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Pedagógiai Programja
file:///C:/Users/Pint%C3%A9rBe%C3%A1ta/Downloads/PEDPROG038551_0.pdf p. 6-12., 17., (Letöltés dátuma: 2023.11.15.)
8. Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Munkaszabályzata
file:///C:/Users/Pint%C3%A9rBe%C3%A1ta/Downloads/MUKSZAB038551_0.pdf (Letöltés dátuma: 2023. 11. 21.)
9. Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Házirendje

file:///C:/Users/Pint%C3%A9rBe%C3%A1ta/Downloads/HAZIREND038551_0.pdf

(Letöltés dátuma: 2023. 11. 21.)

10. Csákvári Judit: *Inkluzív nevelés, Ajánlások értelmileg akadályozott gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez, Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák,* suliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., 2006
11. CSÁNYI Yvonne (1993): *Együttnevelés. Speciális igényű tanuló az iskolában.* Budapest, OKI Iskolafejlesztési Alapítvány.
12. Egy sima egy fordított egyesület az inklúzióért blog: *Exkluzív-e az inklúzió?* <https://www.egysimaegyfordított.com/post/exkluziv-e-az-inkluzio> (Letöltés dátuma: 2024. 04. 01.)
13. Fejlesztés kisgyermekkorban https://kisgyermekfejleszt.hu/cikk_119_a-multikulturalis-neveles (Letöltés dátuma: 2024.04.02.)
14. Horváth György (2004): *Pedagógiai pszichológia.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
15. Mesterházi Zsuzsa: *A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése* ELTE, BGGYT Főiskolai Kar, Budapest, 1998
16. Pintér Beáta: *Pedagógus II. Portfólió*
17. RÉTHY Endréné (2002): *A speciális szükségletű gyerekek nevelése, oktatása Európában: Az integráció és inklúzió elméleti és gyakorlati kérdései.* Magyar Pedagógia, 3. 281-300.
18. Sajátos nevelési igény fogalmának értelmezése http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Az_vodapedagogus_feladata_a_sajtos_nevelsi_igny_gyermekek_nevelsben/sajtos_nevelsi_igny_fogalmnak_rtelmezse.html (Letöltés dátuma: 2023. 12. 14.)
19. Torgyik Judit – Karlovitz János Tibor: *Multikulturális nevelés* <https://mek.oszk.hu/04800/04802/04802.pdf> (Letöltés dátuma: 2024.04.02.)
20. Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez (Hatodik, módosított változat) https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_a_pedagogusok_minositesi_rendszereben_6.pdf (Letöltés dátuma: 2023.11.24.)

Képek forrása:

<https://www.egysimaegyfordított.com/post/exkluziv-e-az-inkluzio>

NYILATKOZAT

a portfólió³ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Pintér Beáta
A Hallgató Neptun kódja: VPP8X9
A dolgozat címe: ÉRTünk - egymásÉRT
A megjelenés éve: 2024.
A konzulens intézetének neve: Neveléstudományi Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Gyógypedagógiai Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott portfólió⁴ egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottnak tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

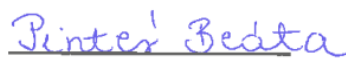
A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Kaposvár, 2024. április 22.

Hallgató aláírása

³ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

⁴ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

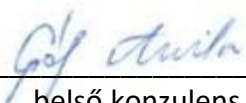
NYILATKOZAT

Pintér Beáta (hallgató Neptun azonosítója: VPP8X9) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a portfóliót⁵ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom⁶.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*7}

Kelt: Kaposvár, 2024. 04. 22.

belső konzulens

⁵ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

⁶ A megfelelő aláhúzendó.

⁷ A megfelelő aláhúzendó.